

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

İlahiyat Fakültesi

Ders İzlenesi

Ders Kodu : 181114018
Ders Adı : Hadis Tarihi ve Usulü 2

Öğretim Elemanı : Doç. Dr. Halil İbrahim TURHAN
E-Posta : hibrahim.turhan@ogu.edu.tr
Görüşme Gün ve Saatleri : Perşembe / Cuma 09:00-17:00
Ofis : İlahiyat Fakültesi 119 No'lu Oda

Ders Hakkında
Dönem : 2024-2025 Bahar
Gün ve Saat : Çarşamba 10:30-11:30-12:30 / 13:00-14:00-15:00 / 15:00-16:00-17:00 / 17:00-18:00-19:00
Kredi/AKTS : 2/3
Eğitim Dili : Türkçe
Öğretim Türü : Yüz yüze
Derslik : Derslik 4, Derslik 2
Ders Türü : Zorunlu

Önkoşul Dersleri

Dersin Amacı

Bu ders, öğrencilerin hadis usulünün bağımsız bir ilmi disiplin olarak ortaya çıkış sürecini ve tarihsel gelişimini kavramalarını hedeflemektedir. Öğrencilerin hadis rivayet yöntemlerini, öğretim metotlarını, ravi ve rivayet kavramlarını öğrenerek hadis ilimlerinin temel meselelerini anlamaları amaçlanmaktadır. Ders kapsamında hadislerin sıhhat ve güvenilirlik kriterleri, ravilerin vasıfları ve tenkid yöntemleri ele alınarak öğrencilerin hadis değerlendirme yetkinliği kazanmaları sağlanacaktır. Ayrıca hadis usulünün temel kaynaklarını ve literatürünü tanıyarak bu alandaki klasik ve modern yaklaşımları analiz edebilmeleri hedeflenmektedir.

Dersin Öğrenim Çıktıları

Dersin Öğrenim Çıktıları		Yeterlilik Türü (Bilgi/Beceri/Yetkinlik)	Ölçme Yöntemleri**
1	Hadis usulünün temel kavramlarını ve ilkelerini açıklayarak hadis ilminin metodolojik yapısını kavrayabilir.	Bilgi	Sınav
2	Hadislerin sıhhat derecelerini belirleyen kriterleri öğrenerek, hadislerin isnad ve metin açısından değerlendirmesini yapabilir.	Beceri	Sınav
3	Hadis usulünün klasik kaynaklarını tanıyarak bu alanda yazılan temel eserleri ve bunların özelliklerini analiz edebilir.	Beceri	Sınav
4	İsnad sisteminin özelliklerini ve önemini kavrayarak, ravilerin güvenilirlik durumlarını tespit edebilir.	Bilgi	Sınav
5	Hadis rivayet yöntemlerini ve terimlerini öğrenerek hadis metinlerinde kullanılan özel lafızları yorumlayabilir.	Beceri	Sınav

**Sınav, Sözlü Sınav, Ödev, Rapor, Makale İnceleme, Sunum, Proje vb.

6	Cerh ve ta'dil ilminin prensiplerini anlayarak ravilerin güvenilirlik durumlarını değerlendirebilir.	Beceri	Sınav
7	Hadis tenkid kriterlerini kullanarak hadislerin sıhhat durumunu tespit edebilir.	Yetkinlik	Sınav
8	Hadis şerhçiliğinin temel yaklaşımlarını öğrenerek hadis metinlerini şerh edebilir.	Yetkinlik	Sınav
9	Günümüz hadis çalışmalarındaki yeni yaklaşımları ve tartışmaları değerlendirebilir.	Beceri/Yetkinlik	Sınav
10	İsnad sisteminin özelliklerini ve önemini kavrayarak, ravilerin güvenilirlik durumlarını tespit edebilir.	Yetkinlik	Sınav

Ders Kaynakları

- Temel Ders Kitabı:** Yücel, Ahmet. Hadis Usulü. İstanbul: M.Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 2021.
- Çakan, İsmail Lütfi. Hadis Usulü (Şekil ve Örneklerle). İstanbul: M.Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 2024.
- Yardımcı Kaynaklar:** İbn Şalāh eş-Şehrezürî. Ulûmu'l-Hadîs: Hadis İlminin Ana Konuları Bilgisi. Çev. Abdullah Aydın. İstanbul: M.Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 2020.
- Şubhî Şālîh. Hadis İlimleri ve Hadis İstılahları. Çev. Mehmet Yaşar Kandemir. İstanbul: M.Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 2023.

Ders Politikaları (Dersinize göre güncelleyiniz.)

- **Ders Süresi ve İşleyişi:** Ders toplamda 2 saat sürecek şekilde planlanmıştır ve 1 saatlik iki blok halinde işlenecektir. Bloklar arasında 15 dakikalık bir ara verilecektir.
- **Dijital Araçların Kullanımı:** Ders sırasında cep telefonu, tablet, dizüstü bilgisayar, ses kaydedici, kamera, video kamera vb. kişisel elektronik/dijital cihazlarla dersin herhangi bir bölümünü kaydedemezsiniz.
- **Devam Durumu:** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği 16. Madde gereği “Öğrenci, teorik ders çalışmalarının %70’ine, laboratuvar ve uygulama çalışmalarının %80’ine devam etmek zorundadır. Öğrencilerin derslere devamları, dersi veren öğretim elemanı tarafından izlenir. İlgili yönetim kurulu ile görevlendirilen öğrenciler, izinli sayılır. Sağlık raporu, derslere devam yükümlülüğünü kaldırmaz.” Dersi DZ notu dışında tekrar etmek zorunda olan öğrencilerin devam zorunluluğu bulunmamaktadır.
- **Öğrenci Merkezli Öğrenme:** Öğrenci Merkezli Öğrenme: Ders, öğrenci merkezli bir yaklaşımla yürütülecektir. Bu kapsamda öğrencilerin aktif katılımı desteklenecek, öğrenme sürecine dair sorumluluk almaları beklenmektedir. Öğrencilerin her hafta işlenecek konuları önceden çalışarak derse hazırlıklı gelmeleri, derste konu ile ilgili tartışmalara katılmaları ve görüşlerini paylaşmaları beklenmektedir. Ders sürecinde öğrencilerin hazırlık düzeyleri düzenli olarak kontrol edilecek ve süreç boyunca geri bildirimleri alınacaktır.
- **Engelli Öğrenci Desteği:** Sizin için engel oluşturabilecek durumlarla (görme, işitme vb.) ilgili olarak doğrudan benimle iletişime geçebilirsiniz. Bunun yanı sıra, engelli öğrencilerimizin karşılaştığı zorlukları en aza indirmek ve engelleri ortadan kaldırmak amacıyla bir Engelli Öğrenci Birimi bulunmaktadır. Durumunuzla ilgili olarak bu birimle iletişim kurmalısınız. Birimin web sayfasına erişmek için [tıklayın](#).
- **Sözlü ve Yazılı İletişim Etiği:** Sınıf tartışmaları sırasında birbirinize saygı göstererek ve nefret söylemi kullanmadan yorumlar yapabilirsiniz. Yazılı iletişimde de bu kurallara uymanız, kopya çekme ve intihal konusunda son derece hassas olmanız gerekmektedir. Sunumlarınızda veya yazılı ödevlerinizde herhangi bir kaynağı kullanırken yazarları ve web materyallerini referans göstermeyi unutmayın.
- **Grup Çalışmaları ve Ekip Çalışması Etiği:** Grup çalışmaları sırasında tüm öğrencilerin eşit katılım göstermesi ve iş birliği içinde çalışması beklenmektedir. Grup içinde herhangi bir anlaşmazlık yaşanması durumunda, bu anlaşmazlık öncelikle grup üyeleri arasında çözülmeye çalışılmalıdır. Eğer sorun çözülemiyorsa, durum derhal öğretim elemanına bildirilmelidir. Anlaşmazlıkların çözülmemesi ve grup çalışmasının sekteye uğraması durumunda, tüm grup üyelerinin notlarında belirli bir oranda kesinti yapılabilir. Bu tür durumlar, grup üyelerinin sorumluluk paylaşımı ve iş birliği becerileri doğrultusunda değerlendirilecektir.
- **Ödev Teslimi:** Özellikle vize sonrası ek puan talebinde bulunan öğrenciler için ekstra ödev seçenekleri sunulabilir. Bu ödevler, öğretim elemanı tarafından belirlenecek bir konu çerçevesinde hazırlanmalı ve yine ESOGÜ UZEM üzerinden belirtilen süre içerisinde teslim edilmelidir. Ödevlere ilişkin detaylar ve değerlendirme süreci ESOGÜ UZEM üzerinden ödev için ayrılan bölümde verilecektir.

Haftalık Ders İçeriği

Hafta	Konu Başlığı	İlgili Kaynaklar	Öğrenci İş Yüğü: Ödev
03-07 Şubat	Ders Hakkında Genel Bilgilendirme ve Giriş	Ahmet Yücel, Hadis Usulü, 51-53	Sorumlu kaynağın ilgili kısmı ve İsmail Lütfi Çakan, Hadis Usulü, 15-16.
10-14 Şubat	Hadis Usulünün Tanımı ve Kaynakları - Üçüncü Asırda Telif Edilenler	Ahmet Yücel, Hadis Usulü, 53-66	Sorumlu kaynağın ilgili kısmı ve Sorumlu kaynağın ilgili kısmı ve.
17-21 Şubat	Dördüncü Asır ve Sonrasında Telif Edilenler - Müteaddimün ve Müteahhirün Dönemi Eserleri - Son Dönem Eserleri - Genel ve Akademik Nitelikli Eserler -	Ahmet Yücel, Hadis Usulü, 66-72	Sorumlu kaynağın ilgili kısmı ve İbn Şalāh eş-Şehrezürî. Ulūmu'l-Hadis: Hadis İlminin Ana Konuları Bilgisi (Çev. Abdullah Aydın) İçindekiler kısmı incelenecek
24-28 Şubat	Rivayet'in keyfiyeti, hadis öğrenim ve öğretim metotları, rivayet yöntemleri ve lafızları.	Ahmet Yücel, Hadis Usulü, 79-91	Sorumlu kaynağın ilgili kısmı ve "Sema" maddesi okunacak https://islamansiklopedisi.org.tr/sema-hadis
03-07 Mart	<i>Rivayet'in sıfatı, lafzen rivayet ve manen rivayet</i>	Ahmet Yücel, Hadis Usulü, 94-96	Sorumlu kaynağın ilgili kısmı okunacak
10-14 Mart	Ravi kavramının tanımı ve önemi, ravi kimliği (isim, künye, nisbe ve lakap), kardeş, müteşabih ve akran raviler; Ravilerin vasıfları (adalet ve zabt), kusurlar ve tenkid	Ahmet Yücel, Hadis Usulü, 103-113	Sorumlu kaynağın ilgili kısmı ve İsmail Lütfi Çakan, Hadis Usulü, 69-79
17-21 Mart	Adalet ve zabt kusurlar ve tenkid	Ahmet Yücel, Hadis Usulü, 113-121	Sorumlu kaynağın ilgili kısmı ve İsmail Lütfi Çakan, Hadis Usulü, 79-85
24-28 Mart	Arasınay Haftası		
31 Mart-04 Nisan	Mervi ve kaynağı açısından hadis çeşitleri, kudsi, merfû, mevkuf ve maktû hadis	Ahmet Yücel, Hadis Usulü, 141-149	Sorumlu kaynağın ilgili kısmı ve İsmail Lütfi Çakan, Hadis Usulü, 98-105
07-11 Nisan	İfade ettiği bilgi değeri açısından Hadis Çeşitleri: Mütevatir	Ahmet Yücel, Hadis Usulü, 150-159	Sorumlu kaynağın ilgili kısmı ve İsmail Lütfi Çakan, Hadis Usulü, 91-94
14-18 Nisan	İfade ettiği bilgi değeri açısından Hadis Çeşitleri: Ahad	Ahmet Yücel, Hadis Usulü, 161-166	Sorumlu kaynağın ilgili kısmı ve İsmail Lütfi Çakan, Hadis Usulü, 94
21-25 Nisan	Sihhat açısından hadis çeşitleri: Sahih ve Hasen	Ahmet Yücel, Hadis Usulü, 170-185	Sorumlu kaynağın ilgili kısmı ve İsmail Lütfi Çakan, Hadis Usulü, 105-114
28 Nisan-02 Mayıs	Sihhat açısından hadis çeşitleri: Zayıf hadis tanımı ve isnadındaki koplukluk sebebiyle zayıf hadisler	Ahmet Yücel, Hadis Usulü, 186-195	Sorumlu kaynağın ilgili kısmı ve İsmail Lütfi Çakan, Hadis Usulü 113-119
05-09 Mayıs	Sihhat açısından hadis çeşitleri: Zayıf, ravisindeki kusur sebebiyle zayıf hadisler	Ahmet Yücel, Hadis Usulü, 195-207	Sorumlu kaynağın ilgili kısmı ve İsmail Lütfi Çakan, Hadis Usulü, 119-127
12-16 Mayıs	Mevzu hadis	Ahmet Yücel, Hadis Usulü, 209-215	Sorumlu kaynağın ilgili kısmı ve İsmail Lütfi Çakan, Hadis Usulü, 133-140
20-30 Mayıs	Final Haftası		

Ders Değerlendirme

Değerlendirme Türü	Açıklama	%
--------------------	----------	---

Ara Sınav	Ara sınav ilk yedi haftada işlenen konuları kapsayacaktır. Ara sınav 25 sorudan oluşan test şeklinde olacaktır.	40
Ödev		
Final	Final sınavı ara sınavdan final haftasına kadar işlenen konulardan yapılacaktır. Sınav 25 sorudan oluşan test olacaktır.	60
Bütünleme	Bütünleme sınavı ara sınavdan final haftasına kadar işlenen konulardan yapılacaktır. Sınav 25 sorudan oluşan test olacaktır	
	Toplam	100
Harf Notu	AA: 85 / BA: 75 / BB: 70 / CB: 65 / CC: 60 / DC: 55 / DD: 50	

AKTS - İş Yüğü Tablosu

Etkinlikler	Sayısı	Süresi (Saat)	Toplam İş Yüğü (Saat)
Ders Süresi (Sınav Haftası Dahil Haftalık Toplam Ders Saati)	14	2	28
Sınıf Dışı Ders Çalışma Süresi (Tekrar, Pekiştirme, Ön Çalışma vb.)	14	2	28
Ödev			
Kısa Sınav			
Kısa Sınav Hazırlık			
Sözlü Sınav			
Sözlü Sınav Hazırlık			
Rapor (Hazırlık ve Sunum Süresi Dahil)			
Proje (Hazırlık ve Sunum Süresi Dahil)			
Sunum (Hazırlık Süresi Dahil)			
Ara Sınav	1	1	1
Ara Sınav Hazırlık	1	10	10
Yarıyıl Sonu Sınavı	1	1	1
Yarıyıl Sonu Sınavı Hazırlık	1	15	15
		Toplam İş Yüğü	91
		Toplam İş Yüğü / 30	3,03
		Dersin AKTS Kredisi	3